

[Bodil Koch.]

ikke på det foreliggende lovgrundlag kunnet hindre uheldig bebyggelse rundt om i vore smukkeste landskaber.“

Det er jo noget, vi alle sammen ser for vore øjne, når vi kører ud over landet.

Et andet sted siger en af vore dygtige planlæggere: vi er i den absurde situation, at medens kloge og gode viljer sidder og prøver at skabe en lovgivning til sikring af naturen for befolkningen, vil et af denne naturs stærkeste elementer — der tænkes på kystlandskaberne — forvandles til småparceller. Og på samme måde fremgår det af landsplanlægningsudvalgets sekretariats kortlægning af de eksisterende og planlagte sommerhusudstykningsplaner, at der allerede er disponeret over en stor del af de mest attraktive kystlandskaber til sommerhusbebyggelse; her kan man jo roligt sige, at mens græsset gror, dør horsemør.

Vi kan ikke sidde disse påtrængende problemer overhørig. Hvad vi drøfter her, har relation til hele jordlovgivningen, men udviklingen løber jo hastigt nu om dage, og jeg tror, der er sket noget nær, hvad man kan kalde et forståelseskred i befolkningen siden folkeafstemningen i 1963. Gennem den foreliggende og anden lovgivning må vi bryde den stagnation, som folkeafstemningens resultat kom til at betyde for en lang årrække.

Jeg synes også, det er opmuntrende, at man forleden dag i en TV-udsendelse hørte den nuværende økonomiminister på linje med den forhenværende økonomiminister stille sig meget åbent over for det; han kaldte den revolution, landbruget er kommet ind i, og han erkendte, at den kan medføre en tilpasning af de ejendomsformer, vi har haft hidtil. Dette skift i atmosfæren giver håb om, at de forskellige meget positive elementer i det foreliggende forslag, som vi har til debat i dag, vil vinde frem gennem den udvalgsbehandling, som skal finde sted.

Jeg tænker først og fremmest på kapitel

VIII, der sikrer almenhedens færdsel og ophold i det åbne land. Det er for mit parti meget væsentligt, at man søger at åbne strande, skove og udyrkede arealer for befolkningen, så vidt det overhovedet kan lade sig gøre. Baggrunden herfor er vel en erkendelse af, at størstedelen af befolkningen uden måske at tænke så meget over det lever en mærkelig indespærret tilværelse. Siden loven om mark- og vejfred blev vedtaget under Estrup i 1872, har det tegnet sig stærkere og stærkere, at man ud over den jord, man eventuelt selv besidder, kun har ret til at færdes på og opholde sig på offentlige veje, gader, stier og pladser samt på den offentlige jordejendom, hvor det altså ikke strider mod samfundets øvrige interesser. I praksis vil det jo altså sige de offentligt ejede skove og plantager. Ud over det har man så ret til at gå på strandkanten, men ikke til at opholde sig dér og fiske og bade, som vi jo alle sammen ved. Vi er kommet meget langt fra den gamle frimandsret, allemandsretten til at færdes og opholde sig overalt. Vi adskiller os her helt fra vore skandinaviske broderlande, hvor allemandsretten stadig gælder og betragtes som en selvfølge; men ikke desto mindre har vi også her i landet erfaring for, at retten til at opholde sig og bade på privat strand kan praktiseres ganske gnidningsløst. Det gælder nemlig for Sønderjylland, og man kunne måske sige, at det er jo ganske pudsig, at allemandsretten overlevede under tysk herredømme, og man kan måske sige, at det var på tide nu at indføre sønderjyske tilstande i hele landet.

Hvad angår den frie adgang til skov, så har vi jo også erfaring for både fra de offentligt ejede skove og de store godsskove, at befolkningen kan færdes her uden at være til skade eller hindring for skovdriften. Jeg synes, det er megen påskønnelse værd, at vore store private skovejere i meget vid udstrækning i dag har åbnet deres skove for befolkningen, og der kan jo godt gemme sig nogle psykologiske problemer deri, at man ændrer denne velvillige tilladelse fra skovejerne